

DMITRI MEREJKOVSKI

Evangelhia necunoscută

Traducere de
EMIL IORDACHE

CUPRINS

- Capitolul I. *A existat Hristos?* /5
Capitolul al II-lea. *Evangelia necunoscută* /51
Capitolul al III-lea. *Marcu, Matei, Luca* /77
Capitolul al IV-lea. *Ioan* /101
Capitolul al V-lea. *De cealaltă parte a
Evangeliei* /133

CAPITOLUL I

A existat Hristos?

I

O carte ciudată: e imposibil de citit; oricât ai citi, ți se pare că n-ai terminat-o sau că ai uitat, că nu ai înțeles ceva; iar când o recitești, ți se întâmplă același lucru; și tot așa, la nesfârșit. Precum cerul nopții: cu cât privești mai îndelung, cu atât mai multe îi sunt stelele.

Oricine citește această carte – deșteptul sau prostul, savantul sau ignorantul, credinciosul sau necredinciosul – cel care *a trăit-o* (și altfel n-ai cum s-o citești) va fi de acord cu asta, măcar în adâncul conștiinței sale; și toți vor înțelege de îndată că aici nu e vorba de una dintre cărțile omenești, nici chiar de cartea unică, Divină, nici chiar de întregul Nou Testament, ci doar de Evanghelie.

II

„O, minune a minunilor, uimire nesfârșită! Nu se poate spune, nu se poate gândi ceva care să depășească Evanghelia; pe lume nu există nimic cu

care am putea s-o comparăm.”¹ Aceste cuvinte le spune marele gnostic din secolul al II-lea, Marcion; și iată ce spune un simplu catolic-iezuit din veacul al XX-lea: „Evanghelia nu stă alături, nici chiar mai presus de toate cărțile omenești, ci *în afara lor*; ea are cu totul *altă natură*”². Da, altă natură: această carte se deosebește de toate celelalte cărți mai mult decât se deosebește radiumul de celelalte metale sau fulgerul de toate celelalte focuri; chiar parcă nu ar fi câtuși de puțin „carte”, ci ceva pentru care nu avem nume.

III

Noul Testament al Domnului Nostru Iisus Hristos *În traducere rusă. Sankt-Petersburg. 1890*

O cărticică – a 32-a parte dintr-o coală de tipar, legată în piele neagră, cu 626 de pagini tipărite pe două coloane, cu litere mici. Judecând după însemnarea cu cerneală de pe pagina de gardă: „1902” – o am (suntem în 1932) de 30 de ani. O citesc în fiecare zi și o voi citi atâta vreme cât ochii mei vor mai vedea lumina soarelui și inima mea le va ține făclia, în zilele cele mai însorite și în nopțile cele mai întunecoase; fericit sau nefericit, bolnav sau sănătos, credincios sau necredincios, simțitor sau nesimțitor. Întotdeauna mi se pare că citesc ceva nou, ne-

¹ Eugène Faye, *Gnostiques et Gnosticisme*, 1925, p. 531.

² Lagrange, *Evangelies*, 1930, p. 39.

cunoscut și niciodată n-o voi citi, n-o voi cunoaște până la capăt; n-o văd decât cu coada ochiului, n-o simt decât cu marginea inimii, dar dacă aș vedea-o și aș simți-o în întregime, ce-ar fi atunci?

Titlul de pe copertă, „Noul Testament”, s-a șters, încât de-abia mai poate fi citit; marginea aurită s-a întunecat la culoare; hârtia s-a îngălbenit; pielea legăturii a putrezit, cotorul s-a dezlipit, filele se desprind, au putrezit și ele pe alocuri, s-au ferfenițit pe margini, colțurile s-au îndoit. Ar trebui dată din nou la legat, dar, drept să spun, mi-ar părea rău și chiar mi-ar fi frică să mă despart de cărtică, fie și doar pentru câteva zile.

IV

La fel ca mine, un om, omenirea întreagă a citit această carte din scoarță în scoarță și va spune, poate, la fel ca mine: „Ce să-mi puneți în sicriu? Cartea. Cu ce mă voi ridica din mormânt? Cu ea. Ce am făcut pe pământ? Am citit-o”. E foarte puțin pentru un om și, poate, pentru toată omenirea, însă pentru Cartea însăși e teribil de puțin.

Și pentru ce Mă chemați: „Doamne! Doamne!” și nu faceți ce vă spun? (Luca, 6.46).

Și încă mai tare, încă mai înfricoșător se spune într-un fragment „nescris”, într-un *agraphon* neinclus în Evanghelie, într-un cuvânt necunoscut al lui Iisus Necunoscutul:

Dacă voi cu Mine una sunteți, și vă aflați la sânul meu, de nu-Mi veți îndeplini vorbele, vă voi renega³.

Asta înseamnă: nu poți citi Evanghelia fără să faci ce se spune în Ea. Și cine dintre noi face? Iată de ce este cea mai necitită dintre cărți, cea mai necunoscută.

V

Lumea, așa cum este ea, și această Carte nu pot fi împreună. Sau lumea, sau Cartea: sau lumea nu trebuie să mai fie ceea ce este, sau această Carte trebuie să dispară din lume.

Lumea a înghițit-o așa cum omul sănătos înghițe otrava sau cum bolnavul înghițe medicamentul; a înghițit-o ca s-o absoarbă în sine sau s-o elimine pentru totdeauna. Luptă de douăzeci de veacuri, iar în ultimele trei secole lupta este de așa natură, încât și un orb ar vedea: nu pot fi împreună; sau acestei cărți sau acestei lumi îi vine sfârșitul.

VI

Oamenii citesc orbește Evanghelia, pentru că e ceva obișnuit. În cel mai bun caz se gândesc: „Este o idilă galileană, un al doilea rai nerealizat, este sublimul vis divin al pământului despre cer; dar,

³ *II Epist. Clement.*, IV, 5 – W Bauer, *Das Leben Jesu im Zeitalter der N.T. Apokryph.*, 1909, S. 384.